

אדר התשע"ג

בס"ד

השיעור מוקדש לעילוי נשמת מנחם אביצור בן יהודה אריה ז"ל

ברית י"ג מידות

לפרשת כי-תשא (על פי שיעור של הרב יונתן גרוסמן)

1. שמות ל"ג יב-כג:

וישפתחו. ט ויאמר אם-נא מצאתי חן בעיניך אדני ילך-נא אדני בקרבנו כי עם-קשה-עֶרְף הוא וסלחת לעוננו ולחטאתנו ונחלתנו. י ויאמר הנה אנכי פרת ברית נגד כל-עמך אעשה נפלאות אשר לא-נבראו בכל-הארץ ובכל-הגוים וראה כל-העם אשר-אתה בקרבנו את-מעשה ה' כי-נורא הוא אשר אני עשה עמך. יא שִׁמְר-לך את אשר אנכי מצוֹת היום הנני גֹרֵשׁ מפניך את-האמרי והכנעני והחתי והפרזי והחוי והיבوسی. יב השמר לך פן-תכרת ברית ליושב הארץ אשר אתה בא עליה פן-יהיה למוקש בקרבך. יג כי את-מזבחתם תתצון ואת-מצבתם תשברון ואת-אשרי תכרתון. יד כי לא תשתחוה לאל אחר כי ה' קנא שמו אל קנא הוא. טו פן-תכרת ברית ליושב הארץ וזנו אחרי אלהיהם וזבחו לאלהיהם וקרא לך ואכלת מזבחן. טז ולקחת מבנותיו לבניך וזנו בנותיו אחרי אלהיהן והזנו את-בניך אחרי אלהיהן. יז אלהי מסכה לא תעשה-לך.

5. השוואה לברית בין הבתרים:

א. "במה אדע כי אירשנה" (בראשית ט"ו, ח)

"במה יודע אפוא כי מצאתי חן בעיניך" (שמות ל"ג, טז).

ב. "ויהי השמש באה ועלטה היה והנה תנור עשן ולפיד אש אשר עבר בין הגזרים האלה".

"והיה בעבר כבדי ושמתך בנקרת הצור ושכתי כפי עליך עד עברי".

ג. "ביום ההוא כרת ה' את אברם ברית לאמר לזרעך נתתי את הארץ הזאת... את החתי ואת הפרזי ואת הרפאים. ואת האמרי ואת הכנעני ואת הגרגשי ואת היבסי" ויאמר: הנה אנכי כרת ברית נגד כל עמך אעשה נפלאות... הנני גרש מפניך את האמרי והכנעני והחתי והפרזי והחוי והיבوسی"

ד. "ודור רביעי ישובו הנה כי לא שלם עון האמרי עד הנה".

יב ויאמר משה אל-ה' ראה אתה אמר אלי העל את-העם הזה ואתה לא הודעתני את אשר-תשלח עמי ואתה אמרת ידעתך בשם וגם-מצאת חן בעיני. יג ועתה אם-נא מצאתי חן בעיניך הודעני נא את-דרךך ואדעך למען אמצא-חן בעיניך וראה כי עמך הגוי הזה. יד ויאמר פני ילכו והנחתי לך. טו ויאמר אליו אם-אין פניך הלכים אל-תעלנו מזה. טז ובמה יודע אפוא כי-מצאתי חן בעיניך אני ועמך הלוא בלכתך עמנו ונפלינו אני ועמך מפל-העם אשר על-פני האדמה. יז ויאמר ה' אל-משה גם את-הדבר הזה אשר דברת אעשה כי-מצאת חן בעיני ואדעך בשם. יח ויאמר הראני נא את-כבודך. יט ויאמר אני אעביר כל-טובי על-פניך וקראתי בשם ה' לפניך וחנתי את-אשר אחן ורחמתי את-אשר ארחם. כ ויאמר לא תוכל לראת את-פני כי לא-יראני האדם וחי. כא ויאמר ה' הנה מקום אתי ונצבת על-הצור. כב והיה בעבר כבדי ושמתך בנקרת הצור ושכתי כפי עליך עד-עברי. כג והסרת את-פפי וראית את-אחרי ופני לא יראו.

2. שמות ל"ג, ג:

"כי לא אעלה בקרבך כי עם קשה ערף אתה פן אכלך בדרך"

3. שמות ל"ד, ט:

"ויאמר: אם נא מצאתי חן בעיניך אדני ילך נא אדני בקרבנו כי עם קשה ערף הוא"

4. שמות ל"ד ה-טז:

ה ויך ה' בעֶנְו וַיִּתְיַצַּב עִמּוֹ שֵׁם וַיִּקְרָא בְּשֵׁם ה'. ו וַיַּעֲבֵר ה' על-פְּנֵי וַיִּקְרָא ה' ה' אל רחום וחנון אך אפים ורב-חסד ואמת. ז נצר חסד לאלפים נשא עון ופשע וחסאה ונקה לא ינקה פקד עון אבות על-בנים ועל-בני בנים על-שלשים ועל-רבעים. ח וימהר משה ויקד ארצה

"פקד עון אבות על בנים ועל בני בנים, על שלשים ועל רבעים".

6. שמות ל"ב י:

"ועתה הניחה לי ויחר אפי בהם ואכלם ואעשה אתך לגוי גדול"

7. שמות ל"ב ט-י:

"ויאמר ה' אל משה ראיתי את העם הזה והנה עם קשה ערף הוא. ועתה הניחה לי ויחר אפי בהם ואכלם ואעשה אותך לגוי גדול".

8. שמות ל"ב יא-יב:

"ויחל משה את פני ה' א-להיו ויאמר למה ה' יחרה אפך בעמך אשר הוצאת מארץ מצרים בכח גדול וביד חזקה. למה יאמרו מצרים לאמר ברעה הוציאם להרג אתם בהרים ולכלתם מה שוב מחרון אפך והנחם על הרעה לעמך". מעל פני האדמה שוב מחרון אפך והנחם על הרעה לעמך.

9. שמות ל"ב יג:

"זכר לאברהם ליצחק ולישראל עבדיך אשר נשבעת להם בך ותדבר אלהם ארבה את זרעכם ככוכבי השמים וכל הארץ הזאת אשר אמרתי אתן לזרעכם ונחלו לעלם".

10. במדבר י"ד, יא-יב:

"ויאמר ה' אל משה: עד אנה ינאצני העם הזה ועד אנה לא יאמינו בי בכל האתות אשר עשיתי בקרבם. אכנו בדבר ואורשנו ואעשה אתך לגוי גדול ועצום ממנו"

11. במדבר י"ד יג-טז:

"ויאמר משה אל ה' ושמעו מצרים כי העלית בכחך את העם הזה מקרבם. ואמרו אל יושב הארץ הזאת שמעו כי אתה ה' בקרב העם הזה אשר עין בעין נראה אתה ה' ועננך עמד עליהם ובעמד ענן אתה הלך לפניהם יומם ובעמוד אש לילה. והמתה את העם הזה כאיש אחד ואמרו הגוים אשר שמעו את שמעך לאמר: מבלתי יכלת ה' להביא את העם הזה אל הארץ אשר נשבע להם וישחטם במדבר".

12. במדבר י"ד יז-יט:

"ועתה יגדל נא כח אדני כאשר דברת לאמר: ה' ארך אפים ורב חסד נשא עון ופשע ונקה לא ינקה פקד עון אבות על בנים על שלשים ועל רבעים. סלח נא לעון העם הזה כגדל חסדך וכאשר נשאתה לעם הזה ממצרים ועד הנה".